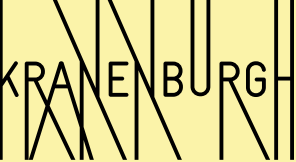

Jaarverslag 2021

Museum
Kranenburgh

Jaarverslag 2021

Museum KRANENBURGH
Kranenburg

Inhoudsopgave

Woord vooraf 6
2021 10

Collectie &
Collectiebeheer 16

Programma 24

Educatie &
Publiek 42

Marketing &
Communicatie 44

KCB 50

historisch
museum Het
Sterkenhuis 54

Kunstuitleen &
Museumwinkel 58

Museumcafé 62

Kalender 64

Begunstigers 66

Organisatie 67

Woord vooraf

6-7

“Alles van waarde is weerloos” schreef Lucebert. Deze zin is het afgelopen jaar vaak bij mij opgekomen. Waar we in 2020 hoopten dat 2021 een normaal, coronavrij jaar zou worden, moesten we constateren dat het tegendeel het geval was. Waar 2021 hoopvol begon met vaccinaties die ons door de crisis zouden helpen, eindigden we het jaar opnieuw in een lockdown. En zagen we helaas om ons heen mensen wegvallen als gevolg van corona. Het jaar eindigde met een leeg museum met op dat moment juist de prachtige tentoonstelling *The Roaring Twenties*. De cultuursector is door de coronacrisis hard getroffen.

Toch is 2021 geen somber verhaal. Het museum is in staat geweest de crisis te doorstaan, omdat velen met ons de waarde van cultuur hoog inschatten en naast het museum hebben gestaan om het voortbestaan te garanderen. De gemeente Bergen heeft garant gestaan; dankzij die garantie kon het museum een beroep doen op opengestelde fondsen. Maar ook de leden van de Kranenburgh Kring, de Vrienden van het museum en de andere begunstigers hebben allen getoond dat ze werkelijk om het museum geven. Daarmee kon het museum door en bleek hoe het museum geworteld is in de Bergense samenleving.

In 2021 heeft het college van burgemeester en wethouders een voorstel gedaan aan de gemeenteraad van Bergen om een langetermijnvisie voor Museum Kranenburgh vast te stellen, inclusief de bijbehorende financiering en investeringen (zoals een museaal depot). Dit besluit markeert een nieuwe start voor het museum en voor de relatie van het museum met de gemeente en haar inwoners. Museum Kranenburgh komt hiermee meer in de gemeente te staan,

letterlijk in alle kernen, en weet zich verbonden met de overige culturele en erfgoedorganisaties in de gemeente. Daarnaast blijft de ambitie bestaan ook nationaal een rol te spelen. Deze beide ambities op elkaar afstemmen wordt de grote uitdaging voor de komende jaren.

Aan het einde van 2021 maakte Mariette Dölle, de directeur-bestuurder van het museum, bekend dat zij zou gaan vertrekken. Na bijna vijf en een half jaar was zij toe aan een nieuwe stap in haar professionele bestaan. Een begrijpelijke stap op een voor haar logisch moment. In dit woord vooraf past het onze grote waardering uit te spreken voor alles wat Mariette in de afgelopen jaren voor het museum heeft betekend. Zij heeft het museum daadwerkelijk op de kaart gezet. Helaas konden we als gevolg van de lockdown haar geen waardig en verdiend feestelijk afscheid aanbieden.

Ook hebben we in 2021 afscheid genomen van Nel Jongejans, coördinator van historisch museum het Sterkenhuis. De koninklijke onderscheiding die zij in 2021 heeft gekregen voor al haar vrijwillige inzet is meer dan verdiend. We starten het nieuwe jaar 2022 met de aanstelling van een nieuwe directie in het museum en een nieuwe curator voor Het Sterkenhuis. In deze overgangsfase ontvangt u daarom een woord vooraf van de Raad van Toezicht. Een nieuw jaar met ambities en dromen. Op het moment dat ik dit schrijf, is het museum weer open, zijn de coronamaatregelen bijna allemaal afgeschaft en gonst het weer in de museumruimtes. Tegelijkertijd is er weer een nieuwe crisis: oorlog in Oekraïne.

Als iets duidelijk is geworden, en duidelijk wordt door deze crises, is het de waarde van cultuur. Cultuuruitingen prikkelen, inspireren, creëren ruimte voor verbeelding, vormen identiteit, geven kleur aan het leven en soms zelfs hoop. Cultuur is zo waardevol omdat de uitingen ervan kunnen aanzetten tot nadenken en kritische reflectie. Soms is het de enige manier waarop een samenleving een spiegel voorgehouden kan worden. Juist als we dit moeten missen, beseffen we des te meer hoezeer cultuur mensen samenbrengt en laat genieten. Museum Kranenburgh draagt daar graag een steen aan bij.

Puck Huitsing

Voorzitter Raad van Toezicht Museum Kranenburgh

2021: Een tweede coronajaar, toch succes

10-11

2021: EEN GESLOTEN START, HET MUSEUM GAAT DIGITAAL

Museum Kranenburgh opende op 15 december 2020 drie mooie tentoonstellingen: *Kunstenaars van die Brücke*, *Thé Tjong-Khing, in het atelier van de meesterillustrator* en *Irene Kopelman, A Tiny World and Countless Compositions in it*. Helaas viel de opening samen met het ingaan van een stevige lockdown; het museum moest de deuren sluiten. De eerste voorspellingen meldden dat deze lockdown in ieder geval tot in maart van 2021 zou duren, uiteindelijk duurde de lockdown zelfs tot 4 juni 2021.

In het voorgaande jaar deden we al heel wat ervaring op met het ontsluiten van het museum op een digitale manier, zodat het publiek toch kon genieten van de tentoonstellingen, de educatieve activiteiten en thuis-workshops. Tijdens de winter van 2020/2021 kwam deze ervaring goed te pas. Onze social media boden een mooi kanaal om de kunstliefhebber mee te nemen in het museum, een completer beeld schetsten we met een film die we maakten waarin collega's de kijker rondleidden in de tentoonstellingen. Een professionele filmer monteerde het geheel tot een aantrekkelijke presentatie die we inzetten bij het interactief rondleiden van bedrijven en scholen.

Naast deze manieren om de tentoonstellingen te ontsluiten voor publiek tijdens de lockdown, nodigden we Paul van der Linden uit om een 3D tour vast te leggen in het museum. Met beeldscherm en muis kon de kijker door de tentoonstellingen navigeren en inzoomen op de kunstwerken.

In februari viel er een pak sneeuw in Nederland en zakte de temperatuur een aantal dagen onder het vriespunt – op de piepkleine vijver in de museumtuin werd geschaatst.

CAFÉ EN WINKEL OPEN

Vanaf 10 maart mochten de museumwinkel en het museumcafé weer open. Een schrale troost want de winkel en het café hebben vooral meerwaarde voor bezoekers van het museum, die na het bekijken van de tentoonstellingen heerlijk genieten van een cappuccino met een gebakje in het café, of zichzelf trakteren op een cadeau uit de museumwinkel.

De museumwinkel opende op 11 maart een webshop: vanaf die dag kon er online besteld worden. Een gebruikersvriendelijke webshop, mede mogelijk gemaakt door vriend van het museum Sylvia Tóth.

Studio C maakte een aantal leuke thuisworkshops die driftig werden gedownload: kleiwerkjes, stopmotionfilms maken, kleurplaten, dromenvangers maken – het ontbrak niet aan creativiteit, noch bij onze Studio C collega's, noch bij ons trouwe publiek.

DE ZOMER VAN 2021: EEN ZACHTE OPENING EN EEN SUCCESVOLLE ZOMER

En toen mocht het museum weer open! Op vrijdag 28 mei was er een 'zachte' opening van de zomertentoonstelling de *Tuin der Zinnen* met de inwijding van het vrolijk gele kunstwerk *Pricktree* van Atelier van Lieshout (1997). Het werk stond oorspronkelijk bij de GGZ-instelling NHN Triversum. Samen met Atelier van Lieshout schonk zij het werk aan Museum Kranenburgh in 2020 - het werd in 2021 in de beeldentuin geplaatst. De projectcoördinatie en facilitaire ondersteuning van plaatsing van de *Pricktree* zijn mede mogelijk gemaakt door het Mondriaanfonds. De *Tuin der Zinnen* was een tentoonstelling waarin de beeldentuin, het buiten zijn, de natuur en de zintuigen met elkaar in gesprek gingen. Met thema-weekenden rondom elk zintuig bood Museum Kranenburgh een serie activiteiten en belevenissen voor jong en oud – zo waren er proeverijen, geurworkshops, concerten, maar ook speurtochten en knutselmiddagen. De activiteiten werden goed bezocht en zeer gewaardeerd door het vaste publiek van Museum Kranenburgh.

De tentoonstellingen die al sinds december 2020 'klaar' stonden om bewonderd te worden, trokken een onverwacht grote hoeveelheid bezoekers. Vooral de tentoonstelling *Thé Tjong-Khing, in het atelier van de meesterillustrator* werd hoog gewaardeerd. De Studio C tentoonstelling werd deze keer in de nieuwbouw van het museum gepresenteerd, en kreeg zo veel licht, aandacht én veel positieve pers.

HET STERKENHUIS

Ook opende historisch museum Het Sterkenhuis de deuren na anderhalf jaar gesloten geweest te zijn. De tentoonstelling *Bergen bezet en bevrijd*, die klaar stond voor de zomer van 2020, werd nu in 2021 gepresenteerd. Het was de laatste tentoonstelling van coördinator Nel Jongejans, die eind 2021 'met pensioen' zou gaan. Op 29 april werd Nel Jongejans gedecoreerd met een koninklijke onderscheiding door de burgemeester van Bergen, de heer Peter Rehwinkel.

TUSSEN KUNST EN KITSCH

Aan het einde van de zomer stond nog een drukke dag op de agenda: televisieopnamen voor het programma *Tussen Kunst & Kitsch*. Het museum veranderde die dag in een soort evenementlocatie, met grote vrachtwagens met geluid- en filmapparatuur, decorstukken en een regiewagen. Zo'n kleine vijfhonderd bezoekers kwamen naar het museum met boodschappentassen vol onvermoede schatten.

HET NAJAAR: THE ROARING TWENTIES, ROERIGE TIJDEN

Begin oktober ging het museum kort dicht voor de ombouw naar een nieuwe tentoonstelling: *The Roaring Twenties*. Deze tentoonstelling was eerder uitgesteld in verband met de coronapandemie maar is uiteindelijk op 17 oktober 2021 geopend. Het was een grootse tentoonstelling die uit drie onderdelen bestond: *Fashion*, samengesteld door gastcurator Liesbeth in 't Hout, *Design*, samengesteld door gastcurator Wieki Somers en *Art*, samengesteld door hoofdcurator Colin Huizing.

Helaas speelde in november de vierde golf van de coronapandemie op en werden maatregelen opnieuw aangescherpt. Het museum merkte dit direct aan een achterblijvend bezoekersaantal, en op 17 december gingen de deuren van het museum opnieuw dicht. Tot het einde van het jaar bleef het museum gesloten en was er voor de tweede keer geen kerstfeest in het museum.

VERTREK MARIETTE DÖLLE

In deze periode kondigde directeur Mariette Dölle haar vertrek aan. Zij wordt vanaf februari 2022 artistiek directeur bij de Oude Kerk in Amsterdam. De Raad van Toezicht ging direct tot actie over en wierf gezwind twee nieuwe directieleden: per januari 2022 is Adriana González Hulshof zakelijk directeur van Museum Kranenburgh, Colin Huizing artistiek leider a.i. Zo markeerde het einde van het jaar 2021 de overgang naar een nieuwe fase – een fase van verdere groei en ontwikkeling van Museum Kranenburgh.

Collectie & Collectiebeheer

16-17

COLLECTIEPLAN

In 2021 produceerde de afdeling Collectie en collectiebeheer onder leiding van conservator Marianne van Gils en directeur Mariette Dölle het Collectieplan 2021-2025 voor Museum Kranenburgh.

De collectie van Museum Kranenburgh vormt met 2.500 objecten het kloppend hart van het museum. Het museum vertelt met zijn collectie het verhaal van kunstenaars die de afgelopen honderd jaar zichzelf uitdaagden, de geest van de plek vingen in hun werk en toonden wat ze op hun hart hadden. Hun werk reflecteert de tijd waarin zij leefden: de vernieuwingen en experimenten in kunst en cultuur en de maatschappelijke ontwikkelingen in de wereld om hun heen. In 2014 werd een eerste collectieplan voor het jonge Museum Kranenburgh en het historisch museum Het Sterkenhuis opgesteld. Dit plan was algemeen van aard en bood nog geen kader voor een helder collectieprofiel.

In het collectieplan 2021-2025 formuleert Museum Kranenburgh een duidelijke visie op de kunstcollectie en de toekomst van de collectie. Dit plan behelst alleen de kunstcollectie van Museum Kranenburgh; het collectieplan voor de erfgoedcollectie van historisch museum Het Sterkenhuis zal op een later moment opgesteld worden.

De collectie is de kern van en de basis voor alles wat Museum Kranenburgh doet. De wisselwerking tussen collectie en presentatie, heden en verleden, maakt van Museum Kranenburgh een plek van inspiratie en verdieping: het kunstenaarsdorp Bergen wordt springlevend gehouden en de kunst opent deuren naar andere tijden, nieuwe artistieke experimenten en een bewuste omgang met de maatschappij en omgeving. Gebaseerd op deze uitgangspunten concentreert het collectiebeleid zich op de volgende verzamelgebieden:

1. het kunstenaarsdorp Bergen – kunst van de pioniers van het Hollands expressionisme aan het begin van de twintigste eeuw;
2. de geest van de plek – kunst die de verbondenheid van de mens met de natuur, de omgeving en het landschap onderzoekt;
3. experiment en engagement – kunst die het experiment voorop stelt en zich uitspreekt over de wereld van vandaag en van morgen.

Dirk Filarski (1885-1964), Orchidee, z.j., olieverf op doek, 27 x 24 cm, legaat

In het nieuwe collectieplan wordt concreet gemaakt op welke onderdelen Museum Kranenburgh de verzameling wil versterken in de komende periode, welke onderdelen het museum wil behouden en welk deel van de collectie ontzamd kan worden.

Naast de collectievorming wordt in het collectieplan aandacht besteed aan het collectiebeheer en -behoud. Museum Kranenburgh verheugde zich begin 2021 in een positief besluit van de gemeente Bergen een nieuw gemeentelijk museaal depot te bouwen op geringe afstand van het museum. Dit is zeer positief omdat de collectie op dit moment op verschillende locaties is ondergebracht. Een goed geoutilleerd museaal depot met een optimaal klimaat voor de kunstwerken sterkt de positie van Museum Kranenburgh als hoeder van een serieuze kunstcollectie. Daarnaast zal de registratie van de kunstcollectie van Museum Kranenburgh de komende periode geactualiseerd en gemoderniseerd worden, zodat deze up-to-date is en bovendien digitaal te ontsluiten is.

GEMEENTE BERGEN IN 2021 EN KUNST & CULTUUR

De gemeenteraad van Bergen heeft op donderdag 8 april 2021 de lokale kunst- en cultuursector een hart onder de riem gestoken. Niet alleen werd de Cultuurnota 2021- 2026 goedgekeurd, ook kreeg Museum Kranenburgh een stabiel financieel fundament.

De gemeente liet in 2020 onderzoek uitvoeren naar de perspectieven van het museum, dat sinds 2011 de gemeentelijke kunstcollectie beheert. In het eindadvies concludeerde organisatieadviesbureau Berenschot dat het museum zijn plek succesvol heeft verworven in het Nederlandse museumlandschap, maar dat de bedrijfsvoering van het museum toekomstbestendig geborgd moet worden. De gemeenteraad stemde in met het besluit een nieuw gemeentelijk museaal depot te bouwen, een langgekoesterde wens van het museum.

AANWINSTEN

In 2021 kon Museum Kranenburgh drie belangrijke werken aan de collectie toevoegen: *Orchidee* van Dirk Filarski, verkregen uit een legaat, *Portret van Danilo Kiš* van Emo Verkerk en *The Mineral World V* van Folkert de Jong, de laatste twee werken zijn gefinancierd door schenkingen en de opbrengst van veilingen (Venduehuis en MuseumDepotShop).

Emo Verkerk (1955), Portret van Danilo Kiš,

DIRK FILARSKI - ORCHIDEE

Dirk Herman Willem Filarski (1885-1964) volgde drie kunstopleidingen in Amsterdam: de kunstnijverheidsschool Quellinus, de Rijksschool voor de kunstnijverheid en de Teekenschool voor ambachten. Tijdens zijn opleiding raakte Filarski bevriend met kunstenaars Germen de Jong, Arnout Colnot, Tjerk Bottema, Dirk Smorenberg, Matthieu Wiegman en Wim Schuhmacher.

In 1908 kwam Filarski naar Bergen, samen met Arnout Colnot. Zij maakten toen nog luministisch werk in lichte kleuren. Rond 1915 verdonkerde het palet in typische Bergense School tinten: donker bruin en aardetinten. Vanaf 1923 werd zijn palet weer wat lichter, hij reisde vaker naar de zuidelijke landen van Europa waar hij inspiratie opdeed net als andere schilders uit die periode.

De datering van het werk *Orchidee* is niet bekend. Gelet op de signatuur zou het een werk van na 1937 kunnen zijn. Het is verkregen uit een legaat.

EMO VERKERK - PORTRET VAN DANILO KIŠ

Emo Verkerk (1955) studeerde filosofie aan de Vrije Universiteit in Amsterdam. Na zijn studie schilderde Verkerk beelden van de schilder Francis Bacon – dit schilderen betekende voor Verkerk ‘de filosofie in de praktijk brengen’ – een weg die hij vervolgde met zijn studie aan De Ateliers. Verkerk maakt vooral portretten naast landschappen en ruimtelijke werken. Hij maakt gebruik van verschillende materialen en verbeeldt niet alleen in het platte vlak maar laat het werk vaak overgaan in ruimtelijke elementen die hij aan het werk toevoegt.

De portretten die Verkerk maakt, zijn vaak van historische figuren, af en toe van bekenden. In veel gevallen heeft hij de persoon nooit ontmoet; na lezing van bijvoorbeeld een biografie geeft hij zijn zeer persoonlijke reflecties op de identiteit van de geportretteerde. Het gaat om het idee dat Verkerk heeft over het karakter van de persoon, Verkerk is ontroerd door de ideeën of het levensverhaal. Hij ziet deze werken ook als een soort portret van zichzelf.

Danilo Kiš (1935-1989) is een Servische schrijver, geboren in het voormalige Joegoslavië.

Folkert de Jong (1972), *The Mineral World V*, 2014, gepatineerd brons

FOLKERT DE JONG – *THE MINERAL WORLD V*

Folkert de Jong (1972) is een Nederlands beeldhouwer en tekenaar. Hij is geboren in Egmond aan Zee en woont en werkt in Amsterdam. Zijn werk bestaat uit levensgrote beelden, vervaardigd uit diverse materialen zoals isolatiemateriaal (styrofoam en polyurethaanschuim) maar ook brons. Zijn werk is veelal figuratief en verwijst naar historische gebeurtenissen of naar kunst en kunstenaars uit vroegere periodes.

The Mineral World V werd tijdens de tuintentoonstelling de *Tuin der Zinnen* in de zomer van 2021 in de beeldentuin van Museum Kranenburgh geplaatst, samen met een aantal andere werken van De Jong. Dit werk is een weergave van een scheepsgaljoen dat als een vogel is neergestreken in een boom in de beeldentuin. Een surrealistische overpeinzing over het verlangen naar elders, naar andere tijden; het is een luchtschip dat zo weer weg kan vliegen naar een andere haven.

INTERVIEW MET MARIANNE VAN GILS HOOFD COLLECTIES EN CONSERVATOR MODERNE KUNST VAN MUSEUM KRANENBURGH

Wat was voor jouw afdeling het hoogtepunt van 2021?

M: “Dat was natuurlijk het positieve besluit van de gemeenteraad tot de bouw van een museaal depot. Dat betekende dat de collectie echt serieus wordt genomen. We weten nog niet waar het depot precies komt en hoe het er uit zal gaan zien, maar Jet Vermaning, onze nieuwe collectiebeheerder, zit in de werkgroep van de gemeente die voor de realisatie van het depot verantwoordelijk is. Het collectieplan dat we in 2021 gepresenteerd hebben, is onlosmakelijk verbonden met het hebben van een goed museaal depot – het biedt handvatten voor waar we heen willen met onze collectie, het vormt een leidraad voor ons aankoopbeleid en dus ook voor het bepalen welke werken niet meer in onze collectie passen.”

En hoe gaat het totdat het nieuwe depot er is?

M: “We zijn nu met het team aan de slag in een tijdelijk professioneel depot waar ook werkruimte is. Dit betekent dat we de werken kunnen onderzoeken en beoordelen en direct registreren. Voorheen was dit altijd wat omslachtig: we konden naar het depot om werk te onderzoeken, maar dan moesten we eerst weer terug naar kantoor in Museum Kranenburgh om alles te rapporteren. Nu kan dit op één plek en dat is heel efficiënt – we kunnen nu echt meters maken.”

Programma

24-25

Kunstenaars van Die Brücke 15 dec 2020 – 13 jun 2021

Deze tentoonstelling opende precies op de eerste dag van de derde lockdown in 2020: de opening in zeer kleine kring vond op 15 december plaats en juist die dag moest het museum de deuren voor langere tijd sluiten.

Met deze tentoonstelling presenteerde Museum Kranenburg zes belangrijke pioniers van het Duits expressionisme, de stroming die aan het begin van de twintigste eeuw de Europese kunstwereld wakker schudde. Met hun antiburgerlijke en anti-academische houding zetten deze kunstenaars zich vanaf 1905 af tegen de gevestigde orde en klassieke tradities in de beeldende kunst. De naam *Die Brücke* (de brug) symboliseerde voor hen de overgang tussen oud en nieuw - traditie en toekomst. *Kunstenaars van Die Brücke* toonde schilderijen, tekeningen en grafisch werk van Emil Nolde, Erich Heckel, Ernst Ludwig Kirchner, Otto Mueller, Max Pechstein en Karl Schmidt Rottluff.

Gastcurator Colin Huizing richtte de tentoonstelling in die druk bezocht werd: ruim 37.000 bezoekers bekeken deze tentoonstelling.

Samenstelling
Kunstenaars

Colin Huizing
Emil Nolde (1867-1956), Erich Heckel (1880-1938),
Ernst Ludwig Kirchner (1880-1938), Otto Mueller (1874-1930),
Max Pechstein (1881-1955), Karl Schmidt Rottluff (1884-1976)

Bruikleengever

Lehmbruck Museum, Duisburg, Duitsland

Mede mogelijk gemaakt door Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Ministerie van Onderwijs,
Cultuur en Wetenschap, Lehmbruck Museum, Kickstart Cultuurfonds

Thé Tjong-Khing In het atelier van de meesterillustrator 15 dec 2020 – 13 jun 2021

Museum Kranenburgh toonde vanaf 15 december 2020 het werk van Thé Tjong-Khing, één van de bekendste kinderboekillustratoren van Nederland. In deze familietentoonstelling was een keuze te zien uit Thé Tjong-Khings illustraties van de afgelopen twintig jaar. De tentoonstelling kende drie thema's: griezelen, lachen en afkijken – de thema's die telkens terugkeren in het werk van Khing. Deze tentoonstelling werd samengesteld door Laura Eijpe, hoofd educatie van Museum Kranenburgh, in het kader van een reeks participatietentoonstellingen van Studio C – het educatief atelier van het museum.

Vanwege de coronapandemie was het museum een beetje anders ingericht: Studio C kreeg de gelegenheid om in de grote zalen van de nieuwbouw van het museum de tentoonstelling van Thé Tjong-Khing te presenteren. En dit werd een daverend succes.

Er werden meer dan negentig werken getoond, een recordaantal! Aan een grote tafel kon iedereen die daar zin in had, tekenen en kleuren, aangemoedigd door Thé Tjong-Khing die via een scherm een spannende tekenopdracht gaf aan het publiek. En er was een verkleedhoek waar kinderen zich konden uitdossen als prinses, ridder, of wat dan ook. In een kleinere zaal stonden twee heerlijke fauteuils opgesteld naast een boekenkast met al het werk van Thé Tjong-Khing, een leeshoek om lekker weg te dromen.

Deze tentoonstelling werd bezocht door een kleine 40.000 bezoekers.

Samenstelling	Laura Eijpe, Colin Huizing
Kunstenaars	Thé Tjong-Khing (1933)
Bruikleengever	WG Kunst, Thé Tjong-Khing, Literatuurmuseum
Mede mogelijk gemaakt door	Kickstart Cultuurfonds

Irene Kopelman
A Tiny World and
Countless Compositions In It
15 dec 2020 – 18 apr 2021

In haar solotentoonstelling presenteerde de Argentijnse kunstenaar Irene Kopelman tekeningen en glassculpturen die ze maakte tijdens haar onderzoek bij het Koninklijk Nederlands Instituut voor Onderzoek der Zee (NIOZ) op Texel. Kopelman raakte gefascineerd door plankton, de microscopisch kleine organismen die aan de basis staan van de voedselketen in de zee. Ze legde vast wat ze door de microscoop zag: plankton in talloze variaties, continu in beweging. De combinatie van wetenschappelijk onderzoek en kunst resulteerde in subtiele tekeningen die tegelijkertijd de omstandigheden van deze tijd – klimaatverandering, verstoring van ecosystemen – blootlegden.

Samenstelling	Quirine van der Sloot, Marie Stel, Colin Huizing
Kunstenaars	Irene Kopelman (1974)
Bruikleengever	Irene Kopelman, Fundación Botín
Mede mogelijk gemaakt	Koninklijk Nederlands Instituut voor Onderzoek der Zee (NIOZ) & Kickstart Cultuurfonds

Tuin der Zinnen 5 jun 2021 – 1 okt 2021

Na een lange lockdown periode mocht het museum in juni de deuren weer openen en presenteerde Museum Kranenburgh een buitententoonstelling: *Tuin der Zinnen*. Een aantal nieuwe beelden werd gepresenteerd, waarbij het grote pronkstuk *Pricktree* (1997) van Atelier van Lieshout feestelijk is onthuld tijdens de opening van de tentoonstelling. Naast dit opvallende, vrolijk gele werk werd in de vijver een organisch bewegende installatie van Zoro Feigl geplaatst, *Hydra* (2020). In een ander deel van de beeldentuin werd een aantal werken van Folkert de Jong geplaatst – goudkleurige beeldjes van dieren die als het ware bevroren in het bos stonden. Het werk *The Mineral World V* van Folkert de Jong, een klein scheepsgaljoen, werd als een luchtschip hoog in een boom geplaatst.

De *Tuin der Zinnen* was niet alleen een presentatie van beelden in de museumtuin, maar vooral ook een activiteitenprogramma rond de zintuigen. De zintuigen die weer geactiveerd werden na de lange lockdownperiodes: zien, horen, voelen, ruiken en proeven, elk zintuig kreeg een eigen weekend met activiteiten: concerten met proefplankjes op het terras, een blotevoetenwandeling, workshops parfum maken, midzomernachtyoga, en nog veel meer. Eco-dichter Maartje Smits verbond de zintuigen met de natuur in gedichten die her en der in de tuin geplaatst werden.

Samenstelling	Mariette Dölle, Quirine van der Sloot, Désirée Kroep
Kunstenaars	Atelier van Lieshout, Zoro Feigl (1983), Folkert de Jong (1972), Maartje Smits (1986)
Bruikleengever	Zoro Feigl, Folkert de Jong

The Roaring Twenties 17 okt 2021 – 3 apr 2022

In de tentoonstelling *The Roaring Twenties* blikten gastcuratoren Colin Huizing, Liesbeth in 't Hout en Wieki Somers (Studio Wieki Somers) terug en vooruit op de twintiger jaren van de vorige eeuw en de twintiger jaren waarin we nu leven. De tentoonstelling liet ons door de ogen van zo'n zestig toonaangevende hedendaagse en historische kunstenaars, vormgevers en modeontwerpers kijken naar een wereld die razendsnel veranderde onder invloed van technologische vooruitgang, sociaal-maatschappelijk engagement en een nieuwe kijk op gender en emancipatie.

De periode tussen beide wereldoorlogen was een roerige tijd, waarin werd afgerekend met tal van dogma's en tradities. Zowel in de beeldende kunst, de mode en het design werd het experiment opgezocht, alles kon en werd anders. Schilders abstraheerden en vervormden de werkelijkheid, of braken er zelfs radicaal mee. De mode werd minder rolbevestigend. De technologische vooruitgang liet ontwerpers experimenteren met nieuwe vormen en materialen.

Ook 'onze' jaren twintig zullen de boeken in gaan als een periode van verandering; een tijd van een wereldwijde pandemie, klimaatverandering, politieke onrust en sociaal-maatschappelijke herijking. Net als de vernieuwers van toen worden de kunstenaars van vandaag gedreven door groot engagement. Ze trekken zich het lot van de wereld aan, kijken kritisch naar de heersende machtsverhoudingen en breken met bestaande tradities.

KUNST: VAN KLEINE KRING TOT WERELDTONEEL

De schilderkunst in het West-Europa van de jaren 1920 liet een caleidoscoop aan nieuwe vormen en stijlen zien. Ook het Bergen van na de Eerste Wereldoorlog werd een plek van artistieke vernieuwing; een groep geëngageerde kunstenaars ontwikkelde een eigen expressionistische signatuur – de Bergense School. Hun landschappen, portretten en tafereelen ademden de sfeer van het Bergen in de jaren 1920: aangenaam, open en met ruimte voor levenslust en experiment. De intimiteit van toen heeft plaatsgemaakt voor het wereldtoneel. De kunstenaar van nu kan niet om mondiale kwesties als klimaat, rassen- en genderongelijkheid en de pandemie heen. Deze tentoonstelling plaatste het werk van vooraanstaande, hedendaagse kunstenaars naast de bekende Bergense Schoolwerken. De presentatie liet zien hoe de kunstenaars van nu zich, in de traditie van het vormexperiment van toen, met hun werk uitspreken over een wereld die nét als in de jaren 1920 volop in beroering is.

MODE: BAROMETER VAN VERANDERING

Het onderdeel Mode in *The Roaring Twenties* toonde aan de hand van kleding uit de jaren twintig van de vorige eeuw en van kleding van hedendaagse Nederlandse ontwerpers de emancipatie van vrouw en genderbewustzijn. In de jaren 1920 evolueerde de mode van stijf en strak naar soepel en los: de strakke korsetten verdwenen, de rokken werden korter of werden vervuld voor broeken, en vrouwen konden zelfs sportkleding dragen. De ontwerpers van nu maken genderneutrale mode, van gerecyclede materialen of maken met hun werk een aanklacht tegen de *fast fashion*.

In de tentoonstelling werden installaties van het werk van Duran Lantink, Ninamounah, Das Leben am Haverkamp en MAISON the FAUX geplaatst tegenover bijzondere en alledaagse kledingstukken uit de jaren 1920.

VORMGEVING: VERNIEUWINGSDRANG IN DIALOOG

De vernieuwingsdrang in de jaren 1920 leidde tot de ontwikkeling van nieuwe productiemethoden en technieken. Ontwerpers uit die tijd wilden met hun producten bijdragen aan de verbetering van de samenleving en woonomgeving. Hun designproducten waren iconen van vernieuwing geworden; met hun ontwerpmentaliteit en experimenteel lust inspireerden ze vele ontwerpers.

Studio Wieki Somers (Dylan van den Berg & Wieki Somers) liet de ontwerpen van honderd jaar geleden in dialoog treden met die van vandaag. Het onderzoek naar nieuwe materialen en andere productietechnieken van toen werd getoond naast die van vandaag waarbij de verschillen en overeenkomsten tussen de twee perioden goed zichtbaar werden: innovatie met bakeliet, glas en staal door onder meer Eileen Gray en Mart Stam naast experimenten met biomaterialen, zoals een servies van algen door Klarenbeek & Dros, of de digitale stillevens door Wang & Söderström.

De ontwerpen van honderd jaar geleden en vandaag ontmoetten elkaar op door Studio Wieki Somers vormgegeven tapijten. Hun dialoog liet zien dat vernieuwingsdrang van alle tijden is.

The Roaring Twenties

17 okt 2021 – 3 apr 2022

Samenstelling	Colin Huizing, Liesbeth in 't Hout, Wieki Somers
Kunstenaars	Tjebbe Beekman (NL, 1972) Else Berg (PL, 1877-1942) Esiri Erheriene-Essi (GB, 1982) Raquel van Haver (CO, 1989) Frans Huysmans (NL, 1855-1954) Harrie Kuijten (NL, 1893-1952) Erik van Lieshout (NL, 1968) Kees Maks (NL, 1876-1967) John Rådecker (NL, 1885-1956) Charley Toorop (NL, 1891-1955) Helen Verhoeven (NL, 1974) Anne Wenzel (DE, 1972) Matthieu Wiegman (NL, 1886-1971)
Modeontwerpers	Das Leben am Haverkamp (Anouk van Klaveren (NL, 1991), Christa van der Meer (NL, 1988), Dewi Bekker (NL, 1990) en Gino Anthonisse (NL, 1988)) Duran Lantink (NL, 1987) MAISON the FAUX (NL, Tessa de Boer (1990), Joris Suk (NL, 1987)) Bonne Suits (Bonne Reijn (NL, 1990)) Studio Ninamounah (Ninamounah Langestraat (NL, 1991), Robin Burggraaf (NL, 1995))

Vormgevers	Alvar Aalto (FI, 1898-1976) Anni Albers (DE, 1899-1994) Marianne Brandt (DE, 1893-1983) Pierre Charpin (FR, 1962) Erich Consemüller (DE, 1902-1957) Formafantasma (Andrea Trimarchi (IT, 1980), Simone Farresin (IT, 1983)) Eileen Gray (FR, 1878- 1976) Konstantin Grcic (DE, 1965) Dave Hakkens (NL, 1988) Olivier van Herpt (NL, 1989), Sander Wassink (NL, 1984) Bernhard Hoetger (DE, 1874-1949) Chris Kabel (NL, 1975) Dirk van der Kooij (NL, 1983) Julia Lohmann (DE, 1977) Christien Meindertsma (NL, 1980) László Moholy-Nagy (HU, 1895- 1946) Nendo (Oki Sato (JP, 1977) Isamu Noguchi (US, 1904-1988) Charlotte Perriand (FR, 1903-1999) in samenwerking met Pierre Jeanneret (CH, 1896-1967) en Le Corbusier (FR 1887-1965) Bertjan Pot (NL, 1975) Hans Richter (DE, 1888-1976) Gerrit Rietveld (NL, 1888-1964), Gerard A. van de Groenekan (NL, 1904-1994, uitvoering) Seok-hyeon Yoon (KR, 1992) Oskar Schlemmer (DE, 1888-1943) Mart Stam (NL, 1899-1986) Studio Klarenbeek & Dros (Eric Klarenbeek (NL, 1978), Maartje Dros (NL, 1980)), in samenwerking met Atelier Luma Studio Minale Maeda (Kuniko Maeda (JP, 1976), Mario Minale (IT, 1973)) Studio Wieki Somers (Wieki Somers (NL, 1976), Dylan van den Berg (NL, 1971)) Studio Swine (Azusa Murakami (JP, 1984), Alexander Groves (GB, 1983)) Jonathan Trayte (GB, 1980) Wang & Söderström (Anny Wang (DK, 1990), Tim Söderström (DK, 1988)) Hozan Zangana (IQ, 1983) Piet Zwart (NL, 1885-1977) in samenwerking met Hendrik Petrus Berlage (NL, 1856-1934).
Fotografen	Anuschka Blommers (1969) & Niels Schumm (1969)
Visual artist en componisten	Eric Blom (NL, 1958) & BEARproject (Eric Blom (NL, 1958), René Meister (NL, 1962))
Bruikleengevers	Allen & Overy, Amsterdam Archives Charlotte Perriand Bauhaus Archiv, Berlijn Bertjan Pot Bloomberry Bonne Suits Centraal Museum, Utrecht Chris Kabel Co van der Horst, Amstelveen Das Leben am Haverkamp Deutsche Kinemathek - Museum für Film und Fernsehen, Berlijn Dirk van der Kooij Duran Lantink Dzek Erik van Lieshout EYE Filmmuseum, Amsterdam Friedman Benda Galerie kreo, Parijs Getty Images historisch museum Het Sterkenhuis, Bergen Julia Lohmann Klarenbeek & Dros LABEL/ BREED MAISON de FAUX MARUANI MERCIER GALLERY, Brussel Modemuseum Hasselt Museum Boijmans van Beuningen, Rotterdam Museum für Gestaltung Zürich Nationaal Glasmuseum, Leerdam Ninamounah Olivier van Herpt & Sander Wassink Pierre Charpin privécollecties Reindert Groot - Amsterdam Bakelite Collection Rotterdam Museum Seok-hyeon Yoon Singer Laren Spaarnestad Photo Stedelijk Museum Alkmaar Stedelijk Museum Amsterdam Stedelijk Museum Breda Stedelijk Museum Schiedam Studio Minale-Maeda Studio Swine Studio Wieki Somers The Fine Art Society Van Abbemuseum, Eindhoven Vitra Design Museum, Weil am Rhein Wang & Söderström WonderGlass, Londen
Mede mogelijk gemaakt	door Gemeente Bergen, Prins Bernhard Cultuurfonds Noord-Holland, Stimuleringsfonds Creatieve Industrie, TAQA Cultuurfonds, Mondriaanfonds

RESET GENERATION bij The Roaring Twenties 17 okt 2021 – 3 apr 2022

RESET GENERATION was een project van Studio C, het educatief atelier van Museum Kranenburg, en onderdeel van de tentoonstelling *The Roaring Twenties*. Samen met kunstenaars gingen scholieren van vier middelbare scholen uit de regio Bergen aan de slag met eigen creaties, waarin ze verleden en heden met elkaar verbonden. Tijdens masterclasses en feedbacksessies daagden bekende kunstenaars de leerlingen uit creatief te denken.

Na anderhalf jaar mondkapjesplicht, lockdowns en online leven gaf *RESET GENERATION* jongeren een stem en de ruimte om zich te laten zien en horen over onderwerpen als gender, milieu en toekomst. In het estafetteproject toonden de scholieren wat zij zouden veranderen als ze op de reset-knop mochten drukken.

De scholen die participeerden in het project waren: de Berger Scholengemeenschap, Bergen (17 oktober 2021 – 12 december 2021); Murmellius Gymnasium, Alkmaar (15 december 2021 – 14 februari 2022); Jan Arentz, Langedijk (15 februari 2022 – 14 maart 2022); Adriaan Roland Holtschool, Bergen (15 maart 2022 – 3 april 2022).

Samenstelling
Kunstenaars

Laura Eijpe, Anita Rademakers, Kawita ten Kate
Blommers & Schumm (fotografen), Folkert de Jong (beeldend
kunstenaar), Bart Nijstad (illustrator) en Martijn Engelbert
(conceptueel kunstenaar)

Educatie & Publiek

42-43

INTERVIEW MET LAURA EIJPE HOOFD EDUCATIE EN PUBLIEKSPROGRAMMERING

Wat was voor jouw afdeling het hoogtepunt in 2021?

L: Dat was zonder twijfel de Studio C tentoonstelling *Thé Tjong-Khing, in het atelier van de meesterillustrator*. Omdat tijdens de coronapandemie de anderhalve-metermaatregel gehandhaafd werd in het museum, konden de Studio C ruimten niet gebruikt worden, dus mochten we de ruime zalen op de begane grond van de nieuwbouwvleugel inrichten. Het leuke was dat ik nu veel meer publieksactiviteiten kon verbinden aan de tentoonstelling direct op zaal. Het educatieve aspect van deze tentoonstelling was eerder nog nooit zo groot, dat vond ik echt te gek!

De tentoonstelling was ook nog eens de best gewaardeerde tentoonstelling van 2021, niet alleen door kinderen maar ook door 'oudere' bezoekers.

L: Ja, dat vond ik ook heel leuk: je zag veel meer dan normaal opa's en oma's met hun kleinkinderen – de werelden van deze groepen die het werk van Thé Tjong-Khing juist al wel of juist nog niet kenden, kwamen in deze tentoonstelling opeens samen. Maar ook naschoolse opvanggroepen bezochten de tentoonstelling, en heel veel scholen natuurlijk. Gekoppeld aan de tentoonstellingen boden we van alles aan: workshops, lessen van de cultuurcoaches, leesprojecten, danslessen. Er kon ineens zo veel meer omdat de tentoonstelling echt voor alle leeftijden leuk en interessant was.

Naast deze tentoonstelling was er rond de zomertentoonstelling de Tuin der Zinnen een zeer uitgebreid publieksprogramma – dat was afgelopen zomer toch ook een groot succes?

L: Ja, op het gebied van de publieksactiviteiten was dat het hoogtepunt. De *Tuin der Zinnen*, met de hoofdrol voor de zintuigen. Het programma was divers, uitgebreid en heel goed bezocht. We hoefden er bijna geen reclame voor te maken. Eigenlijk was dit een tentoonstelling gebaseerd op publieksactiviteiten in plaats van andersom: publieksactiviteiten gebaseerd op een tentoonstelling. En dat had ik ook nog nooit gedaan, het was leuk om te doen, en een succes!

En aan het einde van het jaar opende The Roaring Twenties waarbij jij een uitgebreid scholenproject hebt georganiseerd. Kun je daar wat meer over vertellen?

L: Het project *RESET GENERATION* is ook weer iets wat we niet eerder hebben gedaan. Bij de grote tentoonstelling *The Roaring Twenties* hebben we vier middelbare scholen uit Bergen en omgeving gevraagd mee te doen aan een scholententoonstelling. Bij elke school traptten we af met een andere kunstenaar die de leerlingen mee nam in zijn of haar werk en werkwijze. Het grappige is dat je wel een beetje terug kon zien aan de werken die leerlingen maakten, welke kunstenaar op hun school was geweest.

Marketing & Communicatie

44-45

De eerste maanden van 2021 betekende voor de communicatie afdeling van Museum Kranenburgh vooral een omslag naar online communicatie. De band met de achterban moest goed aangetrokken blijven door digitale content te bieden. Het museum presenteerde zich op de social media aan de hand van populaire hashtags #bornonthisday en #flashbackfriday. Daarnaast werd een rondleiding gefilmd van de tentoonstellingen van Irene Kopelman, Thé Tjong-Khing en Die Brücke. De film werd aangeboden aan bedrijven die dit bij wijze van een bedrijfsuitje gezamenlijk via online vergaderen bekeken. Na afloop was er een interactieve sessie waarbij de kijkers vragen konden stellen over de tentoonstellingen aan de curatoren. Deze sessies werden enorm gewaardeerd door de deelnemende bedrijven.

Ook het programma *Museum TV* kwam langs om opnamen te maken, directeur Mariette Dölle leidde de cameraploeg rond.

Geïnspireerd door de ervaringen tijdens de eerste lockdownperiode, maakte het museum weer een 3D opname van de tentoonstellingen. Dit bood publiek dat niet naar het museum kon komen een mooi kijkje in de tentoonstellingen en het geeft een goed archiefbeeld voor het museum zelf.

De eerste lockdown van 2021 wordt aangegrepen om de huisstijl van het museum naar een nieuw niveau te tillen. Het logo wordt vernieuwd, het lettertype werd definitief het stoere en stevige font dat al voor de campagne van de tentoonstelling *Lucht* in 2020 gekozen is. De huisstijl werd ingezet voor de eerste tentoonstelling die opent in 2021: de *Tuin der Zinnen*. Deze buitententoonstelling is meteen aanleiding om de bebording in de tuin aan te pakken en alle tuinborden te vernieuwen.

PUBLICATIES & PROMOTIEMATERIAAL

In september 2021 publiceerde Museum Kranenburgh het *Collectieplan 2021-2025*, een uitgave waarin de afdeling collectie en collectiebeheer de uitgangspunten voor de collectie van Museum Kranenburgh voor de komende periode heeft vastgelegd. Het boekje verscheen in een oplage van driehonderd.

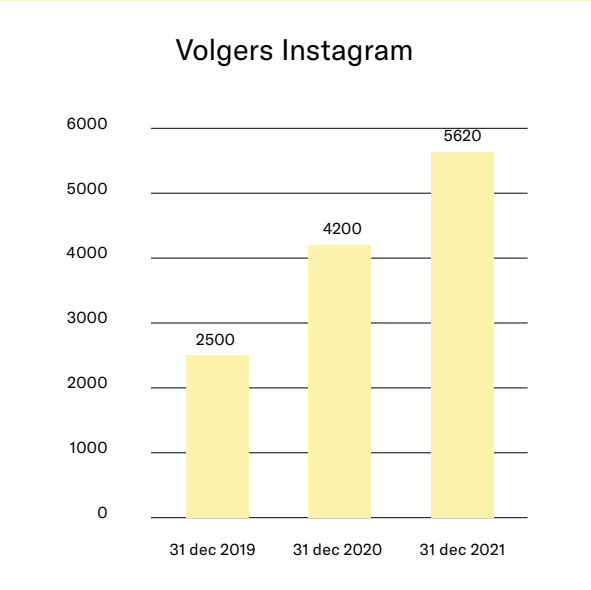
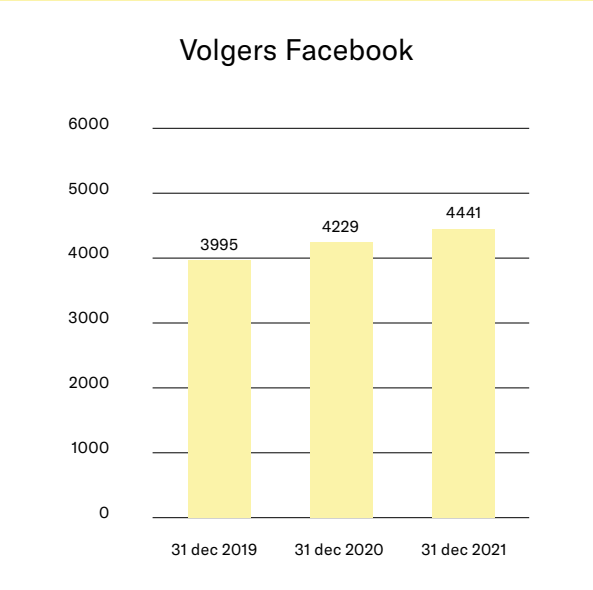
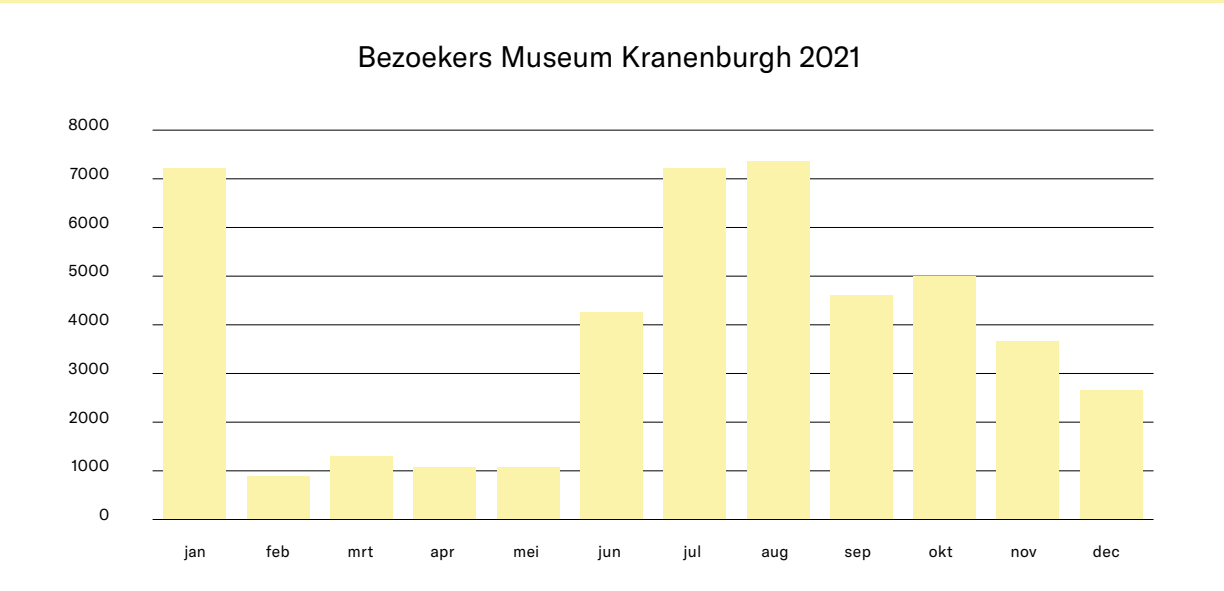
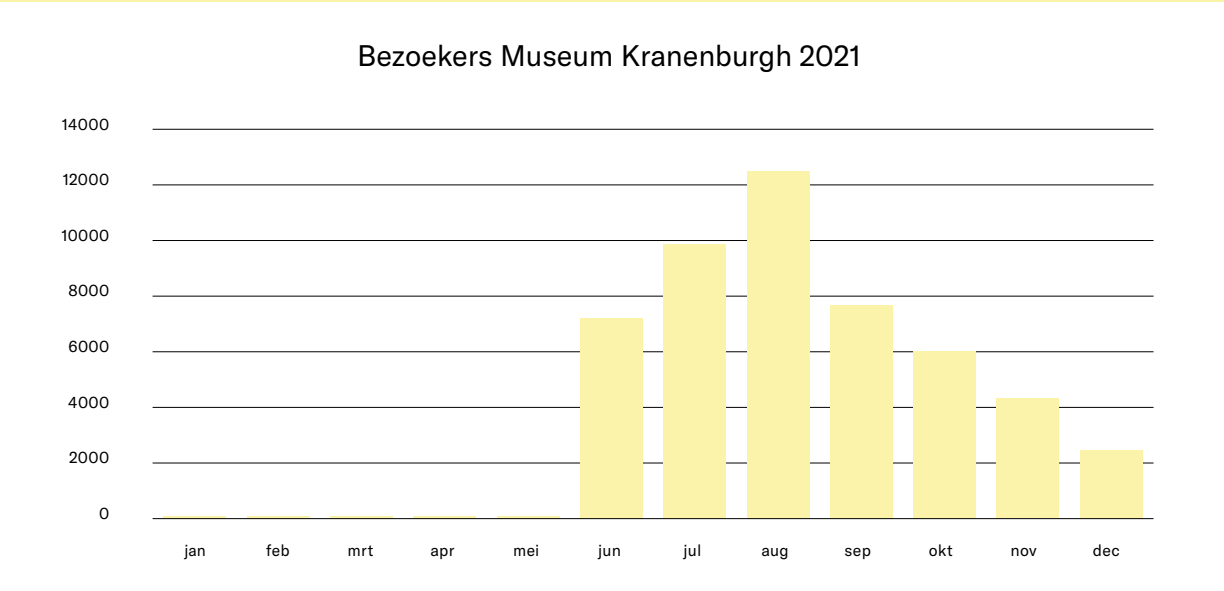
Bij *The Roaring Twenties* is een tentoonstellingsboekje geproduceerd van maar liefst 122 pagina’s in zowel een Nederlandse als Engelse versie. Van alle tentoongestelde kunstwerken en objecten werd een foto en toelichting opgenomen in het boekje. Het boekje werd gratis meegegeven aan bezoekers van de tentoonstelling. Dit maakte vele titelbordjes overbodig en gaf een rustiger beeld in de tentoonstelling. Naast de publicaties werd er gericht promotiemateriaal geproduceerd voor de tentoonstellingen en activiteiten bij het museum. Bij tentoonstellingen bestond dit doorgaans uit een campagneposter, flyers, online materiaal en advertentiemateriaal. In 2021 is er eveneens een radiospotje opgenomen ter promotie van de tentoonstellingen *Kunstenars van Die Brücke* en *The Roaring Twenties*. De laatste werd ingesproken door directeur Mariette Dölle.

Ontwerpbureau De Ronners uit Rotterdam was ook in 2021 een belangrijke partner voor het museum bij de productie van alle tentoonstellingsvormgeving in museum en tuin.

BEZOEKERS, VOLGERS EN CLICKS

In 2021 hebben een kleine 40.000 bezoekers hun weg naar het museum gevonden, een verrassend hoog aantal tegen het licht van de coronapandemie. De zomerperiode was een daverend succes voor het museum, er kwamen meer bezoekers naar het museum dan in een goede zomer vóór de coronapandemie.

Ook online nam het aantal bezoekers weer toe. het aantal websitebezoeken bleef tijdens de lockdownperioden achter, maar zodra het museum weer open kon, zag je dit direct terug in de online clicks.

MUSEUM KRANENBURGH IN DE PERS

Over de besluitvorming over Museum Kranenburgh bij de gemeente Bergen werd veelvuldig in de lokale pers gepubliceerd. Ook het vertrek van directeur Mariette Dölle blijft niet onopgemerkt door de pers. Hieronder een kleine opsomming:

25 FEBRUARI 2021 — ALKMAARSCHE COURANT

Anderhalf miljoen voor kunstdepot Kranenburgh

31 MAART 2021 — ALKMAARSCHE COURANT

Nieuw boek over kunststroming - De Egmondse School

6 APRIL 2021 — ALKMAARSCHE COURANT

De Raad moet eerst 'ja' zeggen tegen een depot

9 APRIL 2021 — NOORDHOLLANDS DAGBLAD

Kranenburgh krijgt miljoenen van de raad

16 NOVEMBER 2021 — NH NIEUWS

Directeur Museum Kranenburgh vertrekt na vijf jaar naar Oude Kerk in Amsterdam

17 DECEMBER 2021 — BERGENS NIEUWSBLAD

Mariette Dölle neemt stukjes van Bergen mee naar Amsterdam

28 DECEMBER 2021 — NOORD-HOLLANDS DAGBLAD

Nieuwe directie voor Museum Kranenburgh in Bergen

TENTOONSTELLINGEN

THE ROARING TWENTIES

31 DECEMBER 2021 — HET FINANCIEELE DAGBLAD

De Roaring twenties van toen en nu

OKTOBER 2021 — MUSEUMTIJDSCHRIFT

Een nieuwe geest

13 OKTOBER 2021 — FASHION UNITED

Tentoonstelling The Roaring Twenties in het Museum Kranenburgh

16 OKTOBER 2021 — NOORD-HOLLANDS DAGBLAD

Roaring Twenties in Kranenburgh

23 OKTOBER 2021 — HET PAROOL

Onze 'twenties' afgezet tegen die van weleer

6 NOVEMBER 2021 — TROUW

Tip: The Roaring Twenties in Museum Kranenburgh

THÉ TJONG-KHING

24 JANUARI 2021 — DE VOLKSKRANT

Kinderboekenillustrator Thé Tjong-Khing (87) is onverminderd ambitieus

5 MAART 2021 — DE VOLKSKRANT

Thé Tjong-Khing, de Anton Pieck van nu, refereert overall aan zijn zielsverwant uit de 16e eeuw (Wieteke van Zeil)

18 SEPTEMBER 2021 — DE STANDAARD

'Ik geniet van het leven: ik teken'

KUNSTENAARS VAN DIE BRÜCKE

8 AUGUSTUS 2021 — AMSTERDAMS DAGBLAD

Grote belangstelling voor Kranenburgh en Die Brücke

HISTORISCH MUSEUM HET STERKENHUIS

29 JULI 2021 — NOORDHOLLANDS DAGBLAD

Ben Min vertikte het om zijn radio in te leveren. Het werd zijn dood. Expositie 'Bergen bezet en bevrijd' vol persoonlijke verhalen"

Het KunstenaarsCentrumBergen (KCB) is een stichting voor beroeps-kunstenaars die in 1947 opgericht werd. De stichting biedt een podium aan beeldend kunstenaars, componisten, schrijvers, dichters, musici, fotografen en theatermakers uit Bergen.

Het KCB rekende in 2021 185 actieve kunstenaars tot haar leden. Daarnaast waren er nog honderddertig donateurs en veertig passieve leden, die een speciaal een voor hen gemaakte prent ontvingen. In 2021 was dit een werk van de hand van Dirck Nab getiteld *Duinwandeling*.

SAMENKOMEN

Voor het KCB was 2021 een moeizaam jaar, niet alleen financieel maar vooral door de onmogelijkheid fysiek bij elkaar te komen door de lockdowns. Zo kon de nieuwjaarsreceptie niet doorgaan.

Het KCB organiseert elke maand een samenkomst in Museum Kranenburg, in 2021 kon deze sociëteit slechts één keer – eind oktober 2021 – georganiseerd worden. Tijdens deze bijeenkomst gaf beeldend kunstenaar Denise Holtkamp een inspirerende presentatie over verschillende druktechnieken. De opkomst was overweldigend groot en het was goed te merken dat iedereen er aan toe was elkaar weer te zien en te spreken. Helaas werd de literaire sociëteit avond - traditioneel op de laatste vrijdag van december – afgelast vanwege de lockdown. Ook de algemene ledenvergadering en gebruikelijke openingen bij de nieuwe tentoonstellingen bleven in 2021 achterwege.

BESTUUR, COMMISSIES EN ERELEDEN

Het bestuur van de Stichting bestond in 2021 uit: Margreeth Ulm (voorzitter), Hans Haring (vice-voorzitter), Tom Hofstede (penningmeester), Jaap Borgers, Babette Treumann, Gigja Reynisdottir, Sonja Doevendans (kunstenaarsleden).

Er was geen vaste toelatingscommissie bij het KCB, de toetsingscommissie werd ad hoc samengesteld uit werkende leden met kennis en ervaring van de discipline van de aanvragende kunstenaar. In 2021 waren er zes toetsingsmomenten waarop zich zesentwintig kandidaten aanmeldde. Negen kandidaten werden verwelkomd als actief lid van het KCB. Er was wel een vaste tentoonstellingscommissie die met zorg de tentoonstellingen samenstelde. In 2021 bestond de tentoonstellingscommissie uit: Cis Lutikhuis (secretaris), Rinus van de Peppel (tekstuele zaken), Jaap Borgers, Babette Treumann, Gigja Reynisdottir, Sonja Doevendans.

Het KCB kent een aantal ereleden: Gerard van der Leeden, Kees de Kort, David Kouwenaar, Simeon ten Holt, Louk van Meurs en Geert Jan van Meurs.

Sleutelwerk I

METAMORFOSE

5 JUN 2021 – 11 JUL 2021

In de tentoonstelling Metamorfose toonden kunstenaars beelden, objecten, schilderijen en grafiek waarop uiteenlopende en fascinerende momenten van transformatie verbeeld werden: kleuren die overvloeien in andere, een mens die verandert in een dier, een organisch blad in staat van ontbinding.

Deelnemende kunstenaars: Jaap Borgers, Liesbeth Bijwaard, Marit Dik, Dien Jorien Geertsma, Truus Groen, Jan Grotenbreg, Annelies Horden, Hans Kleinsman, Marina van der Kooi, Hans Landsaat, Angeline lips, Linda Mekkes, Noortje Peerdeman, Ankie Postma, Gigja Reijnisdottir, Gerda Schimmel, Rob Schreefel, Ubaldo Sichi.

SLEUTELWERK I

18 JUL 2021 – 12 SEP 2021

SLEUTELWERK II

19 SEP 2021 – 7 NOV 2021

Kunstenaars ontwikkelen steeds weer hun beeldtaal. Soms is een werk zo anders en vernieuwend dat het een duidelijke stap in de ontwikkeling van de kunstenaar laat zien. Dit sleutelwerk vormt een nieuwe opening naar het vervolg. De tentoonstelling met dit thema omvatte veel kunstwerken van leden van het KCB – de tentoonstelling werd in twee delen gesplitst.

Deelnemende kunstenaars: Michiel Hertroys, Roland de jong Orlando, Cis Luttikhuis, Ingeborg Oderwald, Carla Rump, Marli Turion, Ludo Winkelman, Eric Beets, Elsbeth Cochius, Sonja Doevendans, Frits Gimpel, Liesbet Tol, Rob de Vries.

DRIFTIG LANDSCHAP

14 NOV 2021 – 7 FEB 2022

Zowel in figuratieve als abstracte kunst is het landschap een geliefd thema. De seizoenen, het weer en de tand des tijds zorgen aanhoudend voor veranderingen in het landschap. Voor Driftig Landschap keken we voorbij het idyllische plaatje naar landschap dat vragen oproept, beroert, kentert en beweegt.

Deelnemende kunstenaars: Dominique Ampe, Femmie Duiven, Dien Jorien Geertsma, Ad Groot, Dorry van Haersolte, Joop Haring, Anno van der Heide, Geertrui van Herwijnen, Denise Holtkamp, Jawek kwakman, Hans Landsaat, Hans van Marwijk, Susana Mulas Lastra, Henk Padt, Noortje Peerdeman, Ankie Postma, Elly Stolwijk, Petra Talsma, Peter Verdonk, Angelique van Wesemael, Anneke de Witte.

Driftig Landschap, Ankie Postma - Rode Zee

historisch museum Het Sterkenhuis

54-55

Het historisch museum Het Sterkenhuis, een boerderij uit 1655 midden in Bergen is al sinds 1915 de locatie waar de Oud-Berger Kamer, de historische collectie van Marie van Reenen-Völter, ondergebracht wordt. De collectie is sinds die tijd uitgebreid met allerlei archeologische vondsten en erfgoedobjecten.

In 2020 bleef Het Sterkenhuis gesloten vanwege de coronapandemie. Voor dat jaar stond de expositie over de Tweede Wereldoorlog in Bergen gepland, maar deze werd verschoven naar 2021. Op 19 juni 2021 opende Het Sterkenhuis de deuren met deze tentoonstelling *Bergen Bezet en Bevrijd*.

Aan de hand van foto's, historische krantenartikelen, affiches en spullen die de bezetter achterliet, maar ook met gedichten en feeststroken waarmee de bevrijding gevierd werd, vertelde het museum het verhaal over de impact van bezetting en evacuatie, honger en angst op het dagelijks leven van de Bergenaren.

Het Sterkenhuis ontving in 2021 ruim duizend bezoekers.

ORGANISATIE

Het Sterkenhuis draait volledig op vrijwilligers. In totaal zetten in 2021 zo’n dertig vrijwilligers zich in voor het museum, ieder met een eigen expertise. Vanuit Museum Kranenburgh was er ook ondersteuning: elke vier weken overlegde de coördinator van Het Sterkenhuis met de directeur van het museum.

COLLECTIE

De collectiewerkgroepen hebben, mede door technische aanpassing van het depot, hun werk pas in september kunnen hervatten. Er werd een aanvang gemaakt met registratie van objecten waarbij onderscheid werd gemaakt naar voorwerpen voor de A-, B- en C-collectie. Voorwerpen die tot de D-collectie worden gerekend, werden ontzamd volgens de regeling Leidraad Afstoten Museale Objecten (LAMO).

GESCHENKEN

Het Sterkenhuis ontving dit jaar twee bijzondere geschenken: Een ‘Opbergbak’ uit 1920 met vier beschilderde afbeeldingen van plaatsen in Bergen van de hand van Alida Maria van Hoorn, een bekende onderwijzeres uit die jaren. Het Sterkenhuis kreeg dit werk geschonken door de heer J. Sangers. Daarnaast ontving Het Sterkenhuis een boek met de titel ‘Marie van Reenen-Völter voor haar kleinzoon Dolf’. Het boek bevat kleine tekeningen en teksten van haar hand met beeld van het interieur en omgeving van villa Kranenburgh. Het boek is een kopie van het origineel, speciaal gemaakt voor het museum en geschonken door mevrouw Wiebenga-van Reenen.

PUBLIEKSACTIVITEITEN

Mede door de corona waren de activiteiten beperkt in Het Sterkenhuis, er waren dan ook geen rondleidingen. Wel werd een flyer met tekst en uitleg bij de tentoonstelling geproduceerd in drie talen. En voor de kleintjes was er een speurtocht op papier, met vragen en plaatjes van de collectie.

TENTOONSTELLING BERGEN BEZET EN BEVRIJD (1940 -1945)

Het omvangrijke onderwerp vroeg voor een goede inrichting veel ruimte. Getracht werd de omvang en betekenis van de bezetting door Duitsland in beeld te brengen vanaf de Mobilisatie in 1939 tot de Bevrijding in 1945. Alle onderwerpen passeerden de revue: de vordering door de Duitsers van het museum, de mobilisatie van Nederlandse militairen, de NSB beweging, het vernietigingsplan van de Joden, de Arbeitseinsatz, de hongerwinter, de capitulatie van de Duitsers en de bevrijding door de Canadezen, het herstel van het gemeentebestuur, de bevrijdingsfeesten en de herdenking.

Voor de inrichting mochten wij gebruik maken van een groot aantal bruiklenen. De tentoonstelling werd geopend op zaterdag 19 juni door Mariette Dölle.

TENTOONSTELLING INVASIE 1799 - ANGSTIGE TIJDEN IN NOORD-HOLLAND

Museum Het Sterkenhuis toont ieder jaar op de bovenverdieping een kleine expositie over deze ook voor Bergen zo belangrijke periode – die gezien wordt als een bevrijdingsoorlog. In deze tentoonstelling werden afbeeldingen van en artefacten (uniformen, kogels, etc.) uit die periode getoond.

BIJZONDERE ACTIVITEITEN

Bij de laatstgenoemde tentoonstelling werd een boek gepresenteerd: ‘Invasie 1799. Onheil over Noord-Holland’, geschreven door Rob Latten, John Grooterman en Rob Jansen. Het boek vertelt het verhaal van de oorlog: de voorgeschiedenis, de landing, de gevechten en de wapenstilstand. Gelukkig kon deze presentatie met inachtneming van de strenge coronamaatregelen wel doorgang vinden op 12 november 2021 in de Ruïnekerk in Bergen.

Kunstuitleen & Museumwinkel

58-59

Direct na binnenkomst in het museum passeren bezoekers de museumwinkel en de kunstuitleen. Na het bezoek aan de tentoonstellingen keren ze hier graag terug voor het kopen van een cadeautje of een aandenken aan hun bezoek.

In 2021 werden er bijna vierduizend boeken verkocht in de museumwinkel. Voor volwassenen was het boek *Dingen die je alleen ziet als je er de tijd voor neemt* van Haenim Sunim het meest verkochte exemplaar. Maar de absolute hit in 2021 waren de kinderboeken van Thé Tjong-Khing, die gingen als zoete broodjes over de toonbank. Daarnaast werden er zoals elk jaar heel veel ansichtkaarten verkocht, meer dan 16.000.

In 2021 opende de museumwinkel een webshop. In korte tijd werd deze ontwikkeld en de vrijwilligers van de museumwinkel kregen een speedtraining 'back-office' zodat ze de bestellingen konden verwerken en pakketjes konden versturen.

De kunstuitleen had aan het einde van 2021 579 abonnees (einde 2020 waren dat er 612). De omzet in 2021 was wel hoger dan 2020: € 254.460 ten opzichte van € 218.314 in 2020. Ook werd in 2021 gestart met de ontwikkeling van een nieuwe website voor de kunstuitleen, zodat de abonnee straks beter zijn weg kan vinden in het aanbod. Deze nieuwe website is gekoppeld aan de website van Museum Kranenburg. Zo is er meer eenheid en bovendien meer online verkeer naar de kunstuitleen, wat tot meer abonnees en tot meer kunstuitlenen moet leiden.

INTERVIEW MET MARIEKE VAN ESCH MANAGER MUSEUMWINKEL EN KUNSTUITLEEN

Marieke – wat was voor jou het hoogtepunt in 2021?

M: Voor mij was dat echt dat we de mondkapjes niet meer hoefden te dragen (vanaf 26 juni 2022, red.). We hadden een lange periode achter de rug dat iedereen, zowel bezoekers als medewerkers, de mondkapjes op moesten... Het was zo'n opluchting – letterlijk – dat ze af mochten. En de bezoekers die uit de tentoonstelling kwamen en dan recht op onze balie afkomen, zagen we weer lachen.

En zijn er verder nog belangrijke ontwikkelingen geweest bij jouw afdeling?

M: De webshop natuurlijk, en we hebben ook de winkel anders ingericht. We hebben meer ruimte gemaakt, zodat bezoekers afstand konden houden. Dit gaf meteen een veiliger en prettiger ervaring voor zowel bezoekers als medewerkers.

En einde van 2021 zijn we begonnen met het ontwikkelen van een nieuwe website voor de kunstuitleen waarbij de database ook beter ontsloten wordt voor abonnees.

De zomer was succesvol voor de kunstuitleen?

M: Ja, het was nog nooit zo druk in de zomer. En wat ook grappig was dat kunstenaars van wie we werk in het uitleenbestand hebben ons vertelden dat ze veel meer kunst verkochten dan andere jaren. We denken dat dit komt omdat mensen toch wat geld over hadden omdat ze minder of niet reisden, en dan meer thuis waren en weer eens wat nieuws aan de muur wilden hebben.

Museumcafé

62-63

Museum Kranenburgh herbergt een prachtig museumcafé. Met grote raampartijen valt er veel licht naar binnen en is het uitzicht op de beeldentuin en het groen fantastisch. Bij mooi weer gaat het terras open waar knalrode tafels en stoelen mooi contrasteren tegen het groen dat alom aanwezig is.

Het museumcafé wordt gerund door horecamanager Edith Rasch. Zij wordt bijgestaan door haar eigen vrijwilligersploeg en bij grote drukte door oproepkrachten. Voor veel bezoekers vormt het bezoek aan het museumcafé een echt onderdeel van hun museumbezoek, en de grote waardering van het café maakt dat bezoekers een 'overall' goed gevoel overhouden aan hun bezoek aan Museum Kranenburgh. Het café haalde de top 10 van de NS Favourites – de beste museumrestaurants van Nederland.

INTERVIEW MET EDITH RASCH HORECA MANAGER

Wat was voor jou het hoogtepunt van 2021?

E: Het echte hoogtepunt kwam in de zomer, de *Tuin der Zinnen* met alle activiteiten die zo goed bezocht werden. Wat ik heel leuk vond, was een proeverij met vijf kleine gerechtjes, die elk een typische smaak hadden – zout, zuur, zoet, bitter en umami – en waar tegelijkertijd een concert op het terras bij werd gegeven die deze smaken konden versterken. Het terras zat bomvol en mensen waren heel enthousiast.

Wat was de hit op je menukaart?

E: Dat is by far mijn broodje tonijnsalade. Dat is het al jaren, die is heel populair." (In 2021 gingen er meer dan 1.100 broodjes tonijn bij Edith over de toonbank, red.)

En is er verder nog iets wat het noemen waard is?

E: Ja zeker – dat is dat we werken met vrijwilligers. Dat zijn vaak al wat oudere mensen die hun uiterste best doen en waar we heel blij mee zijn. Door de corona wil een aantal vrijwilligers niet meer komen werken, en het is lastig nieuwe vrijwilligers te werven. Nu verleid ik vrijwilligers die in het museum werken als suppoost om bij mij te werken – het is hier in het café altijd vrolijk en gezellig.

Activiteiten- kalender 2021

64-65

JANUARI	Museum was gesloten en er waren geen activiteiten
FEBRUARI	Museum was gesloten en er waren geen activiteiten
MAART	
continu	Studio C online: workshops dierendeksels kleien door kunstenaar Sies Vrasdonk en dansen met Thé Tjong-Khing door Angela Vriend
APRIL	
4 & 5 april	Studio C Kunstbox: Studio C ontwikkelde een Paaskunstbox met Thé Tjong-Khing zodat families thuis konden knutselen met Pasen
26 april	Lintjesregen gemeente Bergen in Museum Kranenburgh
Online	Studio C online: drie eindexamenfilmpjes over de Duitse Expressionisten
MEI	Museum was gesloten en er waren geen activiteiten
JUNI	
10 juni	Online lezing over Die Brücke door kunsthistorica Maya Mutlu
19 juni	Poëziewandelingen in de beeldentuin door eco-dichter Maartje Smits
19 juni	Terrasconcert met celliste Jobine Sickman i.s.m. The International Holland Music Sessions
20 juni	Studio C workshop: Waterraketten bouwen met kunstenaar Michiel Bakkum
24 juni	Midzomernachtyoga in de beeldentuin door Jetty Stammes, met harpiste Fraukje Weishaupt en voordracht door Beau Baden
27 juni	Studio C workshop: Luchtkastelen maken met kunstenaar Michiel Bakkum
JULI	
3 juli	Workshop windgong maken door Atelier Sun Sen
4 juli	Zangworkshop in de beeldentuin door Maria Delver
4 juli	Studio C workshop: dans een magische tekening met Angela Vriend
10 juli	Workshop Wildplukken door De Buitenkeuken
11 juli	Terrasconcert en proeverij met het Gulikers Duo i.s.m. The International Holland Music Sessions
11 juli	Studio C workshop: Monsters tekenen met illustrator Alice Hoogstad
14 juli	Studio C workshop: Hoofdsculpturen
15 juli	Studio C workshop: schilderworkshop Thé Tjong-Khing
18 juli	Studio C workshop: familieworkshop Zen-tekenen met Atelier Sun Sen
21 juli	Studio C workshop: blauwdrukken
22 juli	Studio C workshop: blauwdrukken
24 juli	Kleiworkshop met kunstenaar Sies Vrasdonk
25 juli	Blotevoetenwandeling in de beeldentuin door voetspecialist Robin Captijn
25 juli	Studio C workshop: vliegers maken met kunstenaar Michiel Bakkum
28 juli	Studio C workshop: tekenworkshop met illustrator Philip Hopman
29 juli	Studio C workshop: tekenworkshop met illustrator Thé Tjong-Khing

AUGUSTUS

1 augustus	Studio C workshop: windgong met Atelier Sun Sen
4 augustus	Studio C workshop: lichtvaandels
5 augustus	Studio C workshop: schaduwtheater met poppentheater Belletje Sterk
8 augustus	Studio C workshop: dierendeksels kleien met kunstenaar Sies Vrasdonk
11 augustus	Studio C workshop: taartenpicknick
12 augustus	Studio C workshop: taartenpicknick
14 augustus	Workshop ZEN-tekenen door Atelier Sun-Sen
15 augustus	Studio C workshop avontuurlijk tekenen door Atelier Sun-Sen
18 augustus	Studio C workshop: zintuigenkunst
19 augustus	Studio C workshop: theaterworkshop
22 augustus	Studio C workshop: Heldenkostuums
29 augustus	Studio C workshop: fantasiebeesten van papier maché

SEPTEMBER

4 september	Schilderworkshop door kunstenaar Yvon Bos Eijssen
5 september	Tuinrondleiding door kunstenaar Folkert de Jong
5 september	Studio C workshop: dromenvangers
12 september	Open monumentendag: architectuurrondleiding Park Meerwijk
12 september	Studio C workshop: linodruk
19 september	Studio C workshop: dieren tekenen met illustrator Milan Vreeken
20 september	TV opnamedag van AVROTROSprogramma Tussen Kunst & Kitsch
25 september	Workshop huisparfum van planten door De Buitenkeuken
26 september	Workshop Tussen Geur en Kunst door geurambassadeur Claudia de Vos
26 september	Studio C workshop: schilderworkshop met Thé Tjong-Khing

OKTOBER

2 oktober	Signeermiddag met Thé Tjong-Khing in de museumshop
3 oktober	Sprookjesochtend voor families met harpiste Fraukje Weishaupt
3 oktober	Studio C workshop: stopmotion sprookje
16 oktober	Opening RESET GENERATION: Berger Scholengemeenschap i.s.m. illustrator Bart Nijstad
17 oktober	Studio C workshop: sculptuur
20 oktober	Studio C workshop: modeschool
21 oktober	Studio C workshop: modeschool
24 oktober	Studio C workshop: kleiworkshop met kunstenaar Sies Vrasdonk
29 oktober	Rondleiding highlights van de Kunsttiendaagse 2021
31 oktober	Studio C workshop: monodrukken

NOVEMBER

7 november	Studio C workshop: 3D schilderij
12 november	Boekpresentatie Invasie 1799 in de Ruïnekerk, Bergen
21 november	Studio C workshop: schaduwtheater met poppentheater Belletje Sterk
28 november	Studio C workshop: tijdmachine

DECEMBER

12 december	Studio C workshop: sculptuur maken
15 december	Opening RESET GENERATION: Murmellius Gymnasium i.s.m. fotografen Anushka Blommers en Niels Schumm

Begunstigers ⁶⁶⁻⁶⁷

GEMEENTE BERGEN

Gemeente Bergen is de belangrijkste partner en tevens grootste subsidieverstrekker van Museum Kranenburgh.

RABOBANK ALKMAAR

Rabobank Alkmaar ondersteunt het museum gedurende een partnerschap.

KRANENBURGH KRING

De Kranenburgh Kring draagt substantieel bij aan de exploitatie en promotie van het museum. De Kranenburgh Kring bestaat in 2021 uit:

- de heer en mevrouw K. en J. Bosschieter
- de heer en mevrouw D.IJ. en C. Bouma
- de heer en mevrouw F.G.M. en A.L.M.M. Conijn
- mevrouw Y.E. Stoel-Hötte
- mevrouw H.H. Eriks (I.M.) en de heer D. Valerio
- de heer W.O. Weijand en mevrouw E. Boom
- mevrouw L. Woudt-Mes
- de heer en mevrouw B. en H. Verwaaijen
- Anonieme leden

KRAANVOGELS

De Kraanvogels dragen bij aan onder meer innovatieve en educatieve projecten van het museum.

STICHTING VRIENDEN KRANENBURGH

In 2020 telt de Stichting Vrienden Kranenburgh zo'n 700 donateurs. De Vrienden dragen onder meer bij aan bijzondere collectietentoonstellingen en het collectiebeheer van Museum Kranenburgh.

TENTOONSTELLINGSPROGRAMMA

- Kunstenaars van Die Brücke, Lehmbruck Museum, Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, ministerie van OCW
- Irene Kopelman, Koninklijk Nederlands Instituut voor Onderzoek der Zee
- Thé Tjong-Khing, Kickstart Cultuurfonds
- The Roaring Twenties, Prins Bernhard Cultuurfonds, Stimuleringsfonds creatieve industrie, TAQA Cultuurfonds, Mondriaanfonds

NOODSTEUN 2021

Gemeente Bergen NH, Provincie Noord-Holland, Kickstart Cultuurfonds, Mondriaanfonds

DONATIES

Particuliere donateurs via website en online ticketverkoop.

Organisatie

Stichting Kranenburgh heeft de ANBI-status. Museum Kranenburgh is opgenomen in het Museumregister Nederland

DIRECTIE

Mariette Dölle, directeur

COLLECTIE EN COLLECTIEBEHEER

Marianne van Gils, hoofd collecties/
conservator moderne kunst

Anna Marieke Nooitgedagt, medewerker
collectiebeheer

Jet Vermaning, collectiebeheer

Pearl de Waal, registrar

TENTOONSTELLINGEN

Quirine van der Sloot, projectmanagement

Désirée Kroep, assistent projectmanagement
Heleen Dijkhuizen, projectmanagement

EDUCATIE & PUBLIEKSPROGRAMMERING

Laura Eijpe, hoofd educatie en publieksbereik
Kawita ten Kate, projectmedewerker educatie

Sanne Metselaar-Beemsterboer,
projectmedewerker educatie

Anita Rademakers,
projectmedewerker educatie

COMMUNICATIE & MARKETING

Angelika Bisseling, hoofd communicatie &
marketing

Ellen de Wijs-Piekaar, projectmedewerker
communicatie & marketing

MUSEUMWINKEL & KUNSTUITLEEN

Marieke van Esch, coördinator
kunstuitleen/museumwinkel

FACILITY MANAGEMENT

Paul Bakker, hoofd facilitaire zaken

OFFICE MANAGEMENT

Zaza Versteeg

Wanda Schoonhoven

Heleen Dijkhuizen

Valerie Heegstra

HOSPITALITY MANAGEMENT

Krisja van Renesse

Marie Wegenaar

Wim Derksen

HORECA

Edith Rasch, manager horeca

FINANCE

Erwin van Braak, hoofd financiën

Ellie Zeeman, crediteuren- en
debiteurenadministratie

VRIJWILLIGERS

170 vrijwillige medewerkers voor Museum
Kranenburgh en het historisch museum
Het Sterkenhuis

RAAD VAN TOEZICHT

Puck Huitsing, voorzitter

Jan Willem Labree, lid

Daniëlle Lokin, lid

Heleen Verwaayen, lid

UITGAVE

Museum Kranenburgh, Bergen, 2022

Redactie: Ellen de Wijs-Piekaar,
Museum Kranenburgh

Fotografie: Aad Hogendoorn, Michel Claus,
Maarten Nauw, Ellen de Wijs-Piekaar

Vormgeving: studio de Ronners, Rotterdam

Print: Tuijtel

Museum Kranenburgh
Hoflaan 26
1861 CR Bergen NH
www.kranenburgh.nl

